

Verklaring van de president van de Centrale Tibetaanse regering aangaande de 61ste herdenkingsdag van de Tibetaanse nationale opstand

Op 10 maart 1959 kwamen Tibetanen in opstand tegen de illegale bezetting van het soevereine Tibet door China. Met hun vuisten in de lucht overspoelden Tibetanen de straten van Lhasa en schreeuwden: "Bhodkyi dhakpo bhodmi yin!" "Tibet is van Tibetanen!"

Zijne Heiligheid de 14e Dalai Lama van Tibet beschrijft 10 maart 1959 in zijn memoires *My Land and My People* als de "dag voorbestemd als meest gedenkwaardige die Lhasa ooit heeft gezien". Hij vervolgt: "Ik had het gevoel dat ik tussen twee vulkanen stond, die elk moment konden uitbarsten. Aan de ene kant was er de heftige, ondubbelzinnige, unanieme protest van mijn volk tegen het Chinese regime, aan de andere kant was er de gewapende macht van een krachtig en agressief bezettingsleger."

De Chinezen reageerden met brute kracht op de vreedzame Tibetaanse demonstraties. De toenmalige Indiase Consul Generaal in Lhasa berichtte hoe het Chinese bevrijdingsleger zijn "artillerie-mortieren, machinegeweren en alle soorten automatische wapens" losliet op weerloze Tibetanen.

We zijn hier, als één volk, samen op de 61e herdenking van die dag, om onze hulde te brengen aan die dappere dochters en zonen van Tibet en om inspiratie op te doen uit hun offers in onze strijd om de vrijheid en vrede in Tibet te herstellen. De laatste 60 jaar zijn Tibetanen in Tibet standvastig in hun strijd tegen de illegale bezetting van Tibet. Wat is het leven vandaag voor gewone Tibetanen onder Chinees bestuur?

Het recente *Freedom House Report 2020* plaatst Tibet voor het vijfde jaar op rij als de op een na minst vrije regio ter wereld, na Syrië. Reporters Without Borders berichtte in zijn World Press Freedom Index 2019 over de steeds striktere Chinese controle over de pers. Het Human Rights Watch Report 2020 benadrukte de bedreiging voor de Tibetaanse taal, omdat China op politieke gronden tweetalig onderwijsbeleid in Tibet afdwingt. Deze feiten van toenemende en voortdurende onderdrukking

van Tibetanen weerspiegelen wat Tibetanen in Tibet ons vertellen over hun leven onder Chinese bezetting in hun dagelijkse daden van verzet.

Sinds 2009 hebben 154 Tibetanen zichzelf in brand gestoken. De laatste is de 24-jarige Yonten uit het dorp Meruma in Ngaba, die op 26 november 2019 aan de gevolgen van zijn zelfverbranding overleed.

In 2015 stelde Tashi Wangchuk, een Tibetaanse taalactivist in een interview aan de New York Times: "Zoveel Tibetanen hebben zichzelf in brand gestoken. Ik kan ze nu begrijpen omdat we maar heel weinig manieren hebben om problemen op te lossen." Hij werd begin 2016 gearresteerd en veroordeeld tot vijf jaar gevangenisstraf (in 2018) voor het "aanzetten tot separatisme". Op 27 januari van dit jaar ondertekenden bijna duizend schrijvers, taalkundigen, vertalers en taalactivisten de open brief van de PEN America waarin werd opgeroepen tot zijn onmiddellijke vrijlating.

Op dezelfde manier zit Sonam Palden, een 22-jarige monnik uit het Kirti-klooster, sinds september 2019 in incommunicado-detentie. Palden zou in een WeChat-post kritisch zijn geweest over het Chinese beleid ten aanzien van de Tibetaanse taal. Human Rights Watch bevestigt dat de Chinese taal zelfs op het niveau van de kleuterschool verplicht wordt opgelegd. Sinds 2019 leggen de Chinese autoriteiten op basisscholen en middelbare scholen in Golog de Chinese taal verplicht op, waarbij de Tibetaanse taal wordt vervangen als onderwijstaal. Kinderen in Nangchen mogen tijdens schoolvakanties geen Tibetaanse taallessen volgen in kloosters. De autoriteiten bestempelen de studie van de Tibetaanse taal als "illegaal".

Afgelopen november werden zeven Tibetanen gearresteerd voor hun vreedzaam protest in Sershul, Oost-Tibet. Na het protest werden 30 monniken en leken vastgehouden op verdenking van in het bezit hebben van 'foto's van Zijne Heiligheid de Dalai Lama'. De huidige verblijfplaats van de 45-jarige Wangchuk is onbekend sinds zijn detentie in Shigatse op beschuldiging van het delen van boeken van Zijne Heiligheid via WeChat.

Order nr. 13, uitgevaardigd door de Chinese regering in november 2019, heeft als doel het Tibetaans boeddhisme te sinificeren en de religieuze instellingen draconische beperkingen op te leggen. Vorig jaar verdreef de Chinese regering met geweld 7100 monniken, nonnen en andere boeddhistische beoefenaars uit het Boeddhistische Instituut Yachen Gar te midden van de gestaag doorgaande sloop. Veel van degenen, die uitgezet waren, werden gedwongen een zogenaamde 'Patriottisch Heropvoedingskamp' in te gaan. De Chinese Communistische Partij

verbiedt zelfs gepensioneerde Tibetaanse partijkaders om deel te nemen aan boeddhistische religieuze activiteiten.

De 3e sessie van het zogenaamde 11de Tibetaanse Autonome Regio Volkscongres in januari van dit jaar regelde de verplichte 'etnische eenheid'. Deze wet wordt van kracht vanaf 1 mei 2020 en legaliseert formeel interetnische huwelijken, subsidies voor Chinese migranten en andere gelijksoortige pogingen om de Tibetaanse identiteit sinificeren. Sinificatie is het probleem, niet de oplossing.

Het recentelijk uitgelekte nieuws over een geheime overeenkomst tussen Nepal en China tijdens het bezoek van de Chinese president vorig jaar, alsmede een soortgelijk economisch door China en Myanmar ondertekend verdrag, waarin laatstgenoemden Tibet samen met Xinjiang en Taiwan erkennen als "onvervreembare delen van China", zijn voorbeelden van China's agressieve misbruik van zijn economische invloed om zijn politieke agenda vooruit te helpen.

Om deze reden is de erkenning van onze strijd door de internationale gemeenschap cruciaal. We danken onze aanhangers, dat ze achter het Tibetaanse volk blijven staan en we danken internationale organisaties voor hun ondersteuning door elk jaar de waarheid over onze strijd in feitelijke rapporten over Tibet naar buiten te brengen, hoe verontrustend deze ook zijn.

In een gedenkwaardig evenement op 28 januari van dit jaar werd de Tibetan Policy and Support Act (HR 4331) met overweldigende stem in het Huis van Afgevaardigden van de Verenigde Staten aangenomen. Namens alle Tibetanen wil ik Nancy Pelosi, de voorzitter van het Huis van Afgevaardigden, co-sponsors vertegenwoordiger James Patrick McGovern (D), vertegenwoordiger Christopher Henry Smith (R) en alle congresleden uit beide partijen bedanken voor hun steun bij de aanvaarding van deze wet. We hopen dat de Senaat deze wet ook zal aannemen en danken Co-sponsors Senator Marco Rubio (R) en Senator Ben Cardin (D) voor hun leiderschap in dit opzicht.

In oktober 2019 herhaalde Ambassador Brownback tijdens zijn officiële bezoek aan Dharamsala de steun van de Verenigde Staten voor Zijne Heiligheid en het Tibetaanse volk. Ambassadeur Brownback was een van de hoogste overheidsfunctionarissen van de Verenigde Staten, die de CTA en Dharamsala heeft bezocht. Hij riep China op om de 11de Panchen Lama onmiddellijk vrij te laten, die met geweld werd ontvoerd en de afgelopen 25 jaar wordt vermist. De ambassadeur heeft ook zijn goedkeuring gehecht aan de resolutie over de reïncarnatie, zoals

aangenomen tijdens vorig jaar gehouden de 8ste Internationale Conferentie van Tibet support groepen en de 3de Bijzondere Algemene Vergadering. De 14de Tibetaanse religieuze conferentie verklaarde ook dat Zijne Heiligheid de Dalai Lama de enige autoriteit is met betrekking tot zijn eigen reïncarnatie.

De Nederlandse en Belgische regeringen hebben ook hun standpunten duidelijk uiteengezet. De Belgische regering heeft gezegd dat het de Tibetaanse religieuze gemeenschap is die zal beslissen over de reïncarnatie van de Dalai Lama zonder tussenkomst van wereldlijke autoriteiten.

Tijdens het in mei 2019 door Central Tibetan Administration (CTA) geleide en door Tibetanen uit de hele wereld aan Zijne Heiligheid aangeboden gebed voor een lang leven, bevestigde Zijne Heiligheid meer dan 110 jaar te zullen leven. Hoewel woorden niet volstaan om onze onmetelijke dankbaarheid jegens Zijne Heiligheid uit te drukken, willen we het jaar 2020 vieren al het "Dank u, Dalai Lama"-jaar om de erfenis van Zijne Heiligheid en zijn vier verplichtingen te vieren. We verwelkomen Tibetanen en vrienden over de hele wereld om activiteiten te organiseren overeenkomstig jullie capaciteiten om bewustzijn te creëren over het leven en werk van Zijne Heiligheid.

We verwelkomen de recente aankondiging van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de VN, Michelle Bachelet, om dit jaar Xinjiang te bezoeken. We dringen er echter sterk op aan bij haar om Tibet te bezoeken en bij China aan te dringen op onbelemmerde toegang om de verslechterende mensenrechten in Tibet te kunnen monitoren.

Door het verlichte leiderschap van Zijne Heiligheid en de CTA, worden Tibetanen in Zuid-Azië erkend als een van 's werelds meest succesvolle en effectieve vluchtelingen gemeenschappen. Als de Chinese regering enige hoop koestert dat de kwestie Tibet geleidelijk aan momentum verliest, willen we een duidelijke boodschap afgeven dat we zullen blijven voortbestaan. De ontembare moed van Tibetanen in Tibet zal diegenen onder ons in ballingschap blijven inspireren om onze betrokkenheid te versterken. Vrede in Tibet kan alleen worden hersteld via de Middenweg Benadering. Daarom moet de Chinese regering de dialoog hervatten met de gezanten van Zijne Heiligheid de Dalai Lama.

Als afspiegeling van de ware geest van eenheid van de drie provincies van Tibet, streven de Tibetanen in ballingschap collectief naar het realiseren van de ambities van Tibetanen in Tibet. Degenen onder ons die in vrijheid

leven hebben de verantwoordelijkheid om de grotere belangen van ons volk te beschermen en de Tibetaanse zaak vooruit te leiden.

De huidige COVID-19-epidemie is een wereldwijd noodsituatie voor de volksgezondheid en moedigt iedereen aan om voorzorgsmaatregelen te nemen. We bieden onze gebeden in solidariteit aan al die landen en personen die getroffen zijn door deze epidemie. Binnen Tibet wordt vermoed dat er meer dan 100 coronavirusgevallen zijn. Vanwege het gebrek aan vrijheid van meningsuiting en transparantie in China kunnen we hierover echter geen daadwerkelijke bevestiging krijgen. Wij betuigen onze diepste sympathie voor Tibetanen die door deze uitbraak zijn getroffen en bidden dat het coronavirus wordt ingedamd.

De Kashag wil deze gelegenheid aangrijpen om onze grote waardering uit te spreken voor de grote natie en het volk van India, de regeringen, de parlementen, de Tibet Support Groups over de hele wereld, individuen en organisaties, die de gerechtvaardigde zaak van Tibet steunen en solidair zijn met het Tibetaanse volk in deze kritieke tijd. Ik wil de leden van het Europees Parlement bedanken voor de oprichting van de Tibet Interest Group in het onlangs gekozen Europees Parlement. Ik dring er bij u allen op aan om bij ons te staan tot de dag dat mensenrechten en gerechtigheid de overhand zullen hebben in Tibet.

Ten slotte bied ik mijn oprechte gebeden aan voor een gezond en lang leven van onze meest gerespecteerde leider, Zijne Heiligheid de Grote 14e Dalai Lama. In maart 1959 werd hij gedwongen te vluchten onder extreem moeilijke omstandigheden. Ik bid dat Zijne Heiligheid spoedig naar huis zal terugkeren waar Tibetanen binnen en buiten Tibet herenigd zullen worden en de fundamentele vrijheden in Tibet zullen zijn hersteld.

Bhod Gyalo!

*De president
10 maart 2020*

Opmerking: dit is een vertaling van de Tibetaanse verklaring. Mochten er verschillen optreden, dan dient de Tibetaanse versie als definitief en gezaghebbend te gelden.